

Večernik

Leto III. (X.), štev. 201

Maribor, četrtek 5. septembra 1929

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglasi po tarifu

Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Ideja zedinjenih držav Evrope,

katero je pred meseci vrgel v javnost francoski ministrski predsednik Briand in ki je že takrat naletela na zelo različen odziv, je še vedno predmet diskusije v časopisju in na konferencah. Baš te dni je zopet odlični nemški diplomat podal izjavo, da bi bil sedaj, ko je konferenca v Haagu uspešno končala svoje delo, čas, da se resno misli na realizacijo Briandove ideje. O vprašanju je nedavno tudi sloveči angleški publicist Wickham Steed napisal obširen članek v zadnjem zvezku »Review of Reviews« in bodo glavne njegove misli gotovo zanimalo tudi marsikoga med nami:

Glavni razlog za sedajni kaos v Evropi vidi Steed v nervozni želji za nacionalno sigurnostjo, ki je negativna oblika nagona za sebeohranjo. Zgodovina človeštva pa kaže, da so poedinci vedno bili primorani, se združevati in žrtvovati nekoliko svoje individualne svobode, da bi dosegli višjo stopnjo skupne sigurnosti. Na podoben način bi se zdelo, da so tudi poedini narodi prisiljeni, da žrtvujejo nekaj svoje suverenosti in individualne svobode, da se organizirajo kot mednarodna zajednica in dosežejo tako večjo sigurnost. Major Bratt dokazuje, da bi ta zajednica morala biti svetovna, grof Coudenhove-Kalergi pa zopet, da bi morala biti v prvi vrsti evropska, in navaja kot vzgled Zedinjene države Sev. Amerike. Pozablja pa, da ni prave analogije med Evropo in Ameriko, ker Evropo tvorijo narodi s strogo odrejenimi individualnostmi, dočim je prebivalstvo Sev. Amerike ene krvi in enega jezika. Poleg tega pa obstoja poleg stvarne ekonomske ediničnosti Zedinjenih držav Amerike in hipotetične ekonomske ediničnosti, nazvane Zedinjene države Evrope, v obliki prostovoljne združitve avtonomnih edinic britanskega carstva država svobodnih in neodvisnih narodov, ki imajo svoje lastne tradicije in cilje, in koje ediničnosti so članice Lige narodov. S fiskalnega vidika si nudijo druga drugi gotove ugodnosti v trgovini, vendar pa si še niso na jasnem, ali bo njihovo bodoče blagostanje bolje zaščiteno, če se bodo razvijale vsaka brez ozira na druge, ali pa če bodo sodelovale na trgovskem, finančnem in industrijskem področju.

Sporno je vprašanje, ali bi bilo za človeštvo bolje, da poleg Zedinjenih držav Amerike obstojajo še Zedinjene države Evrope in Britansko carstvo, ali pa da se ekonomska organizacija sveta vedno bolj približuje političnemu idealu, ki ga predstavlja Liga narodov. Praktična rešitev tega vprašanja je odvisna od tega, kako je mogoče rešiti problem politične sigurnosti, zakaj nobena rešitev bi ne bila trajna, ako bi jo spremljala obupna ekonomska vojna. Ako se je Amerika za enkrat obdala z visokim tarifnim zidom, s tem še ni rečeno, da so branitelji tarif edini reprezentanti ameriškega nacionalnega mišljenja. S prenatrženimi načrti za ekonomsko obrambo pa ne sme Evropa ojačati v Ameriki elementov, kojih nepri-

Občni zbor Kmetijske družbe za Slovenijo

NAPREDNI LISTI IZVOLJENI.

LJUBLJANA, 5. septembra. Danes dopoldne ob 11. se je vršil v dvorani mestnega doma občni zbor Kmetijske družbe za Slovenijo ob veliki udeležbi delegatov iz obeh oblasti. Iz bivše Štajerske se je občnega zbora udeležilo 151 odposlanec, iz bivše Kranjske pa 217. Velikega župana in oblastnega komisarja mariborske oblasti je zastopal kmetijski referent svetnik Zidanšek.

Po predsedniškem poročilu je bila poslana kralju udanostna brzojavka, kakor tudi ministru za kmetijstvo g. Frankeš u.

Opozicija je skušala iznesti svoje priporočbe glede sklicanja občnega zbora in radi nesprejetja članov iz Kranjske, ki so bili v velikem številu pripravljeni od bivših političnih faktorjev v politične svrhe. Večina pa je sklenila prehod na dnevni red.

Pri volitvah članov glavnega odbora je bilo za napredno listo iz Štajerske oddanih 73 glasov, dočim pristaši bivše SLS niso glasovali. Oddali so le 10 glasovnic. Napredna lista je torej izvoljena. Tudi kranjski delegati so izvolili z večino napredno kandidatno listo.

Proslava prestolonaslednikovega rojstnega dne v Zagrebu

ZAGREB, 5. septembra. Zagreb bo proslavil obletnico rojstnega dne Nj. Visočanstva prestolonaslednika prav svečano. Zlasti bodo impozantne vojaške svečanosti, katerih se bo udeležilo tudi letalstvo. Ob 6. zjutraj bo odplulo več letal v Ljubljano in Maribor. Po povratku pa bo pričelo tekmovanje na progi Zagreb—Sarajevo—Beograd—Novi Sad—Zagreb.

Izplačevanje invalidnine

BEOGRAD, 5. septembra. Finančni minister je odobril 17.800.000 Din kredita v svrhu izplačil zaostale invalidnine. Izplačevanje bo pričelo takoj.

Briandov načrt za ustanovitev Paneurope

PARIZ, 5. septembra. »Petit Parisien« poroča o včerajšnjem sestanku med Briandom in Macdonaldom, da je francoski ministrski predsednik zaupal Macdonaldu nekaj detajlov o svojem velikem govoru, ki ga bo imel na plenarni seji Društva narodov. Briand bo v glavnih potezah iznesel svoj načrt o ustanovitvi zveze evropskih držav. Ako bo njegov načrt izzval ugoden odziv, bo predložil podoben osnutek posameznim državam, v Ženevi pa bi se naj takoj formiral poseben odbor, v katerem bodo imele vse države svoje zastopnike.

Naloga odbora pa bo proučitev načina, kako bi se naj Briandov osnutek realiziral in kakšno obliko bi naj dobila nova evropska zveza.

jateljski in grabežljivi načrti so vzbudili v Evropi toliko srda.

V kolikor bi Zedinjene države Evrope omogočale večjo sigurnost, bi morale težiti za tem, da oslabijo želje evropskih narodov po obdržanju visokih tarif. Trgovina bo tako svobodnejša, pristopilo bi se lahko ekonomski konfederaciji, mednarodno sodelovanje bi se ojačilo, s tem pa tudi blagostanje narodov. Zedinjene države Sev. Amerike bi našle v napredni Evropi boljši trg za svoje blago, nego v Evropi, ki bi bila osiromašena in ki bi se bala ameriškega gospodstva.

Celih deset let po vojni smo govorili o miru, mislili pa na vojno. Šele ko bomo prenehali misliti na vojno, bomo razume-

Izpraznitev Porenja

LONDON, 5. septembra. Poveljnik angleških čet v Porenju je obvestil nemške oblasti, da bodo njegovi vojaški oddelki izpraznili zasedena ozemlja do konca septembra. Izpraznjevanje pa bo pričelo 9. t. m. Pri vsem antantnem vojaštvu se opaža mrzlične priprave za odhod.

Uspeh Zeppelina

LONDON, 4. sept. Uspeh »Zeppelina«, ki je objadral zemljo v kratkem razdobju dvajsetih dni, kljub vsem atmosferskim nepravilnostim, ki so najnevarnejši protivnik mogočnejšega razmah zrakoplovstva, je občudovanja vreden. Zračni kolos se je izkazal kot jako zanesljivo prometno sredstvo in mu pripisujejo v tehničnih krogih sigurno bodočnost. Dr. Eckener je ostal v Ameriki, kjer se pogaja za vzpostavitev rednih zračnih zvez med kontinenti in preko oceanov. Uspehi polet je zganil tudi konkurenco Angležev in Amerikancev. Angleži izdelujejo na tistem načrte za zgradbo še večjih in zanesljivejših zračnih velikanov, dočim je vsa Amerika navdušena za Zeppelinov sistem zrakoplova. Bližnja bodočnost bo torej veljala Zeppelinom, njihovo vemo izboljšanje in praktični uporabi. Računati je na še večja presenečenja, kakor pa je bil ravnozaključek polet.

Senzacionalno odkritje

LONDON, 4. septembra. Iz Nove Zelandije poročajo, da je fizikoma Antonu in Ataku uspelo ugotoviti način, na podlagi katerega je mogoče vsako prvino pretvoriti v zlato. Veliko večjega pomena pa je odkritje nove sile, ki je po njunem zatrevanju 10krat močnejša od elektrike!

li, da je vojna neprijatelj ljudskega napredka, pa naj se ona kaže v zaščitnih carinah ali bojnih ladjah in topih. Ako so Zedinjene države Evrope zamišljene samo kot sredstvo, da se organizira evropski kontinent za borbo proti drugim kontinentom, a ne kot sredstvo, da se poveča moč Evrope za konstruktivno sodelovanje z drugimi kontinenti, bi bila to samo vojna ideja. Ako pa je bistvo panevropske ideje združitev evropskih narodov, da lažje korakajo sporedno z narodi drugih kontinentov, bo to važen doprinos za napredek sveta. Za vse narode v Evropi in izven Evrope pa je prva potreba, da se osvobodijo misli na vojno, bodisi politično, bodisi ekonomsko.

Zgodovinska razstava

Ob priliki odkritja spomenika Ilirije oživljene sredi meseca oktobra t. l. priredi odbor za proslavo 120 letnice Ilirije oživljene v ljubljanskem Narodnem domu zgodovinsko razstavo, ki naj pokaže vse predmete, ki se v kateremkoli oziru nanašajo na dobo francoske okupacije naših krajev, na Ilirske dežele.

Veliko teh predmetov se nahaja v javnih zbirkah in raznih arhivih, mnogo pa jih imajo tudi privatnikov po svojih domovih.

Zato se obrača podpisani odbor tem potom na vse lastnike teh zgodovinskih predmetov (listine, knjige, razglasi, slike, orožje, denar, napisne table, pohištvo itd.), da mu jih dajo za razstavo na razpolago.

Za izposojene predmete jamči mestna občina ljubljanska. Dostavijo naj se mestnemu arhivarju na magistratu, ali pa naj se obvesti odborovega tajnika gosp. Karla Mahkota, Ljubljana, Glasbena Matica, da preskrbi odbor prenos odnosno dovoz v Ljubljano.

Vsi predmeti morajo biti v Ljubljani do 5. oktobra. Za tozadevno obvestilo pa prosi podpisani odbor čim prej, da more prirediti prostor in imeti pregled predmetov za razstavo. — Odbor za proslavo 120 letnice Ilirije oživljene.

Kongres Jugoslovenskega zdravniškega društva

Zdravniško društvo v Mariboru obvešča tem potom svoje člane, da se bo vršil letošnji kongres Jugoslovenskega lekarskega društva od 12. do 15. septembra v Zagrebu. Radi preskrbe stanovanja je treba do 6. t. m. vposlati prijavo g. dr. Čepulču v Zagrebu in navesti, če in s kolikimi člani svoje družine se kdo namerava udeležiti prireditve kongresa. Legitimacije za znižano vožnjo se dobe pri tajniku društva dr. Ivanu Zorjanu v Mariboru, Aleksandrova 11. Po kongresu se prirede izleti v zdravilišče Klenovnik in v hrvatsko Primorje. —

Tečaj za konserviranje sadja in zelenjave

se bo vršil dne 19., 20. in 21. septembra na oblastni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja od 9.—12. in od 14.—17. ure dnevno. Udeleženci plačajo za obrabo inventarja 10 Din v šolsko blagajno. Udeležbo je prijaviti potom dopisnice naj kasneje do 17. septembra ravnateljstvu šole. —

Dva vroma pri Sv. Marjeti

V minuli noči so neznani zlikovci vlomili pri dveh posestnikih pri Sv. Marjeti ob Pesnici in pokradli velike množine blaga in oblek. O vromu je bila obveščena mariborska policija, ki je poslala k Sv. Marjeti daktiloskopa s policijskim psom. O rezultatu preiskave ob zaključku še nimamo poročila.

Ali je to štedenje?

Pred dnevi so izšli fermani, da moramo Mariborčani štediti z vodo. Vsi smo se pokorili in razumeli upravičenost tega ukrepa, ki prepoveduje prekomerno uporabo vode iz mestnega vodovoda. Davi pa so lahko pasanti, ki čitajo dnevno časopisje videli, kako »štedijo« z vodo mestni škropilniki. Dasi smo točno informirani, da morajo mestni škropilniki radi resnega pomanjkanja vode črpati isto iz Drave, se uslužbenci ne zmenijo za prepoved ter dobavljajo vodo za škropilnike pri hidrantih mestnega vodovoda, dočim se preti meščanom z globo do 1.000 Din.

Vzroki naše literarne krize

KRIZA LITERARNE PRODUKCIJE ALI KRIZA ZALOŽNIŠTVA? — DRUŽBE IN PRIVATNA INICIJATIVA. — BREZ ZALOŽNIKOV NI LITERATURE.

Že nekaj let sem se od časa do časa razmotrivalo v našem dnevnem in ostalem časopisu vzroki slovenske literarne krize in zadnja napoved srbskih književnikov, ki so za jesen obljubili dolgo vrsto novih pesniških zbirk, novel, dram, romanov in esejev, je ta problem zopet postavila v ospredje. Upravičeno smo se ob tej priliki vprašali: kako je pa pri nas? Kljub temu pa, da se je o krizi slovenske literarne produkcije pri nas že toliko razpravljalo, se mi vendar zdi, da se jedra vse zadeve še nihče ni dotaknil. Preden kdo prizna, da taka kriza zares obstoja, se mora namreč vprašati: v čem se izraža, v tem, da knjige ne izhajajo ali v tem, da pisatelji ne pišejo in da založniki torej nimajo rokopisov? Če se izraža v prvem, potem to ni kriza literarne produkcije, temveč kriza založništva in prodaje knjig. In v tem poslednjem tiče zares vsi vzroki naše današnje literarne krize!

Popolnoma neresnična je trditev, da je sedanja slovenska generacija brez talentiranih pesnikov in pisateljev, ali vsaj brez takih, kakršne so nam dala prejšnja pokolenja. Resnica je obratno, da imamo danes dovolj talentiranih ljudi, ki bi lahko pisali dela, ki bi stala vsaj na povprečni višini ostale današnje evropske literarne produkcije, a jih razmere v založništvu in drugod v javnem življenju tišči-jo k tlom, da se ne morejo razviti in ne morejo dati tistega, kar bi lahko dali. Bolj kakor povsod drugod velja v literaturi, da morajo napisana dela zaporedoma izhajati, ako hočemo, da pisatelj še nadalje piše in se razvija. Brez tega osnovnega pogoja je vsak razvoj nemogoč, kajti nikjer na svetu ni pesnika ali pisatelja, ki bi pisal zato, da njegovi rokopisi leta in leta ležijo v miznicah, preden izidejo — če namreč sploh kdaj izidejo. Prav isto velja pa tudi za dramska dela, samo da je njihovo stremenje priti tudi na gledališki oder.

Slovenski pisatelji so pokazali v tem oziru silno mnogo idealizma, kajti ko tega ne bi bilo, bi sploh nihče več ne prijel za pero in si »s tinto prste mazal«. Ko bi se danes kdo zavzel za to, da se otvo-

ri anketa o delu posameznih autorjev, ki čaka po miznicah »belega dne«, bi bili rezultati gotovo presenetljivi. Osebo poznam celo vrsto pisateljev, ki imajo pripravljenih po dvoje, troje, četvero, petero in še več del, med katerimi so tudi taka, ki so jih priznani strokovnjaki, literarni zgodovinarji in kritiki, izborni ocenili, ki pa kljub vsemu temu ne najdejo založnika. Ko bi vsa ta v rokopisih nakopičena dela izšla tekom letošnje jeseni, bi se lahko ponosno postavili pred Srbi in Hrvati in tudi še pred marsikom.

Toda — in to je jedro vse krize — založnika ni! Slovenski knjižni trg so okupirale razne družbe, ki so pa žalibog vse pobarvane s to ali ono politično ali kulturno barvo. Kdor hoče zanje pisati — in za drugega skoraj več ne more — mora pisati tako, kakor te družbe zahtevajo, ne pa tako, kakor bi sam hotel. Poleg tega pa oddajajo te družbe večinoma že pod roko »naročila« svojim ljudem, tako da drugi sploh ne morejo več priti do besede. Privatna založniška iniciativa je ubita, a ravno ona bi edino mogla spraviti v svet dela resnične umetniške cene, dela, ki bi bila resničen izraz pisateljev in ne družb ali posameznih političnih ali kulturnih skupin. Ubile pa so ta podjetja izdaje raznih del in zbirk, ki niso bila nujno potrebna ali vsaj ne že zdaj.

V slovenski književni produkciji torej ni krize: kriza je v slovenskem privatnem založništvu, ki se v novih razmerah ni znalo znajti in je zato rajši poseglo po — prodajanju papirja in razglednic. Vse drugače so se znali prilagoditi potrebam časa založniki drugih narodov, in ne naposled tudi Srbi. V Srbiji se večina knjig proda v kolportaži, po kateri ni do danes poseglo še nobeno slovensko založništvo, kljub temu, da so privatni poskusi jasno pokazali, da bi se obnesla. Če se odstrani ta kriza, se bo literarna produkcija mahoma dvignila kvantitativno in kvalitativno. Dajte tedaj slovenskim pisateljem priliko, da bodo njihova dela izšla, pa boste videli, kako vse drugačen bo že v dveh, treh letih razvoj našega leposlovja!

—r.

Mariborski in dnevi drobiž

Pred začetkom „Želenega tedna“

Jutri ob 14. uri otvoritev vsedravnega strelske tekme.

Kakor že znano, se bo slovesno otvorila velika vsedravnna strelska tekma, ki se bo vršila v času od 6. do 13. septembra na vojaškem strelišču v Radvanju pri Mariboru, v petek, 6. t. m. ob 14. ob navzočnosti visokih funkcionarjev civilnih in vojaških oblastev. Že danes vlada za to redko prireditve izredno zanimanje v vseh slojih prebivalstva, tako da je pričakovati velik obisk iz vseh delov naše države. Razen tega se bo vršil istočasno v Mariboru letošnji kongres jugoslovenskih šumarjev, ki bo nedvomno istotako privabil mnogo gostov v mariborsko oblast.

V sredo popoldne so že prispeli v Maribor prvi uradni udeleženci tekmovanja, in sicer generalni tajnik Zveze strelskih druženj v Beogradu gosp. Svetozar Srečković, glavni blagajnik Zveze g. Voja Jovanović in član glavne uprave g. polkovnik v p. Milan Miličević, ki so jih sprejeli na kolodvoru gg. polkovnik Stanojlovič in Reja za strelsko društvo v Mariboru in g. ravnatelj Pogačnik za mariborsko sekcijo Slovenskega lovskega društva. Kasneje so si beograjski delegati ogledali že pripravljeno strelišče v Radvanju in so se zelo laskavo izrazili o dovršenem delu. Zvečer se je vršila v kavarni »Astoria« skupna seja Strelskega in Lovskega društva, katere se je udeležilo razen beograjskih delegatov in obeh predsednikov polkovnika Stanojloviča in primarija dr. Robiča mnogo odbornikov obeh organizacij. Poedini referati, med njimi

zlasti poročilo neumornega generalnega tajnika g. Srečkovića, so bili sprejeti s splošnim odobravanjem. S posebnim zadovoljstvom pa se je vzelo na znanje, da je prometno ministrstvo dovolilo vsem udeležencem strelske tekme, lovcev in strelcem, popolnoma prosto vožnjo po vseh državnih železnicah, kar bo vsakakor mnogo pripomoglo k čim številnejšemu posetu te velike in edinstvene prireditve.

Rojstni dan Njeg. Visočanstva prestolonaslednika

Petek, dne 6. septembra, se kot rojstni dan Njeg. Visočanstva kraljeviča Petra proslavi v vsej državi na svečan način. V Mariboru se vrši v ta namen v stolni in mestni župni cerkvi ob 10. uri slovesno cerkveno opravilo, kateremu prisostvujejo zastopniki državnih, civilnih in vojaških ter avtonomnih oblastev. V mariborski evangelijski cerkvi se vrši proslava dneva istotako ob 10. uri.

Za one, ki po cerkveni svečanosti žele izročiti čestitke in izraze vdanosti do visokega kraljevskega doma, bo v sprejemni dvorani velikega župana v županijski palači na razpolago vpisna knjiga. Državna poslopja razobesijo ta dan zastave. — Veliko županstvo.

Dobra letina — dražji kruh

Pred dnevi smo objavili nove cene kruhu, ki jih je fiksiral Zadruga pekov za Slovenijo. Nova regulacija je bila uvedena na podlagi teže, ki je bila zmanjšana. Torej se je kruh podražil, kljub dobri žitni letini in tendenci nazadovanja žitnih cen.

Mariborski mestni magistrat je na podlagi objavljenih sklepov Zadruga pekov nujno pozval Zadrugo za Maribor in okolico, da nemudoma razveljavi sklep glede zvišanja krušnih cen in uvede proti njej postopanje po obrtnem redu radi samovoljnega maksimiranja prodajnih količin kruha. Mestni magistrat je pozval zadrugo, da ima prodajati kruh tudi vnaprej, kakor je bilo dogovorjeno na združenem zboru 10. julija t. l. sporazumno z mestnim magistratom. Eventuelni priziv, ki je sicer dopusten, nima nobene odločilne moči, na kar se konzumenti opozarjajo.

Posredovanje mestnega magistrata je popolnoma na mestu, zlasti ker je zadruga zapretila s kaznijo vsem članom, da se imajo strogo držati novih določil organizacije, katere samovoljni postopek se nam zdi spričo navedenih okoliščin docela nerazumljiv.

Komanda mesta Maribora javlja:

V petek, 6. t. m. se bo ob 10. dopoldne vršila v Stolnici svečana služba božja v proslavo rojstnega dne Nj. kraljevskega Visočanstva prestolonaslednika Petra. — Maše se imajo udeležiti vsi gg. rezervni oficirji, ki morajo biti že ob 9.30 na Slomškovem trgu. — Istega dne pa priredi Oficirski dom ob 21. svečano zabavo v dvorani Union. Rezervni oficirji se je lahko udeležijo brez posebnega povabila, ako se izkažejo z legitimacijo.

Sprejem čeških delegatov v Mariboru.

Jutri, 15. t. m. potuje skozi Maribor v Ljubljano na proslavo 20 letnice obstoja bivše Zveze jugoslovenskih železničarjev deputacija češke železničarske organizacije »Jednote« pod vodstvom predsednika. Uduženje narodnih železničarjev in brodarjev poziva članstvo in narodno občinstvo, da se udeleži sprejema in pozdrave odličnih gostov v čim večjem številu.

Nova gradbena dovoljenja.

V torek popoldne je imel mestni svet sejo, na kateri so bila odobrena naslednja gradbena dovoljenja: Miha Počivalnik, gradnja garaže in naprava ograje ob državni cesti. — Anton Poš, prezidava prodajalnega paviljona ob Cafovi ul. pri hiši št. 27 na Aleksandrovi cesti. — Franc Cverlin, preureditev pritlične hiše, št. 32 v Gosposki ulici. — Anton Breclj, prezidava pisarne in gradba tobačnega paviljona, Koroška c. 49. — Josip Temenc, gradba enonadstropne stanovanjske in trgovske hiše, Magdalenska ul. 32. — Matija Weutz, zgradba pritlične stanovanjske hiše in gospodarskega poslopja, Radvanjska 33. — Josip Smrdu, zgradba pritlične stanovanjske hiše, Radvanjska 14. — Roza Thür, naprava izločbenega portala, Gosposka ul. 19. — Štajerska sadjarska zadruga, zgradba skladišča v Miklošičevi ul. — Karl Marko, gradba pritlične stanovanjske hiše v Primorski ulici. — Viktor Arlati, gradba pritlične stanovanjske hiše v Primorski ulici. Jakob Polajnar, gradba pritlične stanovanjske hiše, Jelačičeva ul. 10. — Marija Vogler, gradba pritlične stanovanjske hiše, Radvanjska 12. —

Smrtna kosa.

Včeraj popoldne ob 16. je umrl na domu v Loki jurist Tine Stangl. Pogreb pokojnika bo jutri v petek popoldne v Loki. Težko prizadeti rodbini naše sožalje.

Pričetek šolskega leta na mariborski realki.

Vpisovanje zunanjih učencev na mariborski realki bo 11. in 12. t. m., starih pa 13. t. m. Začetna služba božja 15. septembra ob 8. v Stolnici.

Uradne ure na mariborskem magistratu

so od 1. septembra od 8.—12. in od 14.—17. Stranke se sprejemajo samo dopoldne.

Schönherrijeva »Otroška tragedija« v Hočah.

Po velikem vspehu, ki so ga imeli polskavski in pragerski studentje z uprizoritvijo »Otroške tragedije« na Pragerskem minulo nedeljo, pridejo v nedeljo gostovat v Hoče. Predstava se bo vršila v dvorani bralnega društva dvakrat ob 3. popoldne in ob pol 8. zvečer. Za zabavo pa bodo gostje poskrbeli z burko »Potepuh«. Mladini ispod 14 let vstop ni dovoljen. Vstopnina 6, 5, 4 in 2 Din. — Čisti dobiček je namenjen revnim dijakom.

Higijenski muzej

Ta ustanova je zamišljena kot šola z nazornim poukom o higijenskem življenju in o nevarnostih, ki ogrožajo človeško zdravje. Ona daje potrebno znanje za povzdigo zdravstvene kulture v njenih najvažnejših panogah.

Nauk o higijeni se opira v glavnem na sledeča tri znanja:

Nauk o higijeni se opira v glavnem na sledeča tri znanja:

1. Poznanje stroja in delovanja človeškega telesa. Kako občudujemo moderno tehniko, naprave, katerih delovanja nam je večkrat pravo čudo. Zanimamo se zlasti za vsak nov pojav strojne in elektrotehnične vede, kemije itd. Kako površno in neznatno pa je ljudsko znanje o najbolj umno sestavljenem »živem stroju« — človeškem telesu. Kako lahko se v telesu kaj pokvari, če ga človek sam ne pozna dovolj, če ga prekomerno izrablja, premalo neguje ali celo zanemarija. Važno je tudi dejstvo, da pokvarjenih delov ni mogoče zamenjati, k večjemu se jih more popraviti.

2. Drugo, kar se zdi zdravemu človeku velikokrat kot balast, je pravilno življenje. Kako nerazumno dela danes marsikdo s svojim telesom. Kako razmetava mlad in zdrav s silami, katerih v jeseni življenja tudi s pravilnim življenjem ne more več uveljaviti. In kako malo se zanima za dobrine pravilnega in zle posledice nepravilnega življenja.

3. Enaka važnost kot poznanje telesa in pravilno življenje je poznanje naše okolice, miljeja v katerem delamo in živimo. Ne sme nam biti vseeno, kakšno je naše stanovanje in njega okolica. Vedeti moramo, da prenaša mrčes nalezljive bolezni, da se nahaja v prahu milijarde bolezniških kali.

To troje znanje nudi higijenski muzej na jesenski razstavi velesojma od 31. avgusta do 9. septembra.

Strelci prihajajo.

Danes dopoldne ob pol 12. so prispeli v Maribor prvi strelci, ki se bodo udeležili državne strelske tekme v Mariboru. Tekmovalci, 53 po številu, so dopotovali iz Kragujevca. Na glavnem kolodvoru sta jih sprejela komandant polka, polkovnik Stanojlovič in g. Reja, nakar so gostje odšli s praporom v odkazanje hotele. Jutri prispejo strelci iz Kruševca in drugih mest Srbije, kakor tudi iz ostalih delov države.

Program koncerta v parku

v nedeljo 8. septembra od 10. do 12. ure. 1. Bajc: Zrinjsko Frankopana, svečani marš. 2. Wagner: Uvertira k operi »Polonija«. 3. Beethoven: I. Sinfonija. 4. Balfe: Duet iz opere »Ciganka«. 5. Dominis: »Jugoslovanski motivi«. 6. Svoboda: »Kapetan«, marš.

Policijska kronika.

Od srede na četrtek ni bila izvršena nobena aretacija, čeprav je morala policija mnogokrat intervenirati, največkrat radi pretepotov in kaljenja nočnega miru. Vloženih je bilo 22 prijav radi postopkov lažjega značaja. — Delavec Anton K. je s pestjo udaril v obraz neko delavko. Oba sta bila vinjena. — Delavec France V. pa je napadel svojo sinovo in svojega sina, kateremu je med pretepotom napravil na obleki 50 Din škode. — Železničar France S. je napadel v Splavarski ulici svojega tovariša. Posredovala je policija. Vsi se bodo morali zagovarjati pred sodiščem.

Člane Vodnikove družbe

sprejema knjigarna Tiskovne zadruga samo do 15. t. m.

»KARO« najboljši čevlji.

Ključ za Esperanto

je mala priročna knjižica, ki z izredno posrečeno metodo olajšuje priučitev mednarodnega esperantskega jezika. Dobi se v knjigarni Tiskovne zadruga, Aleksandrova 13, za 3 Din.

Specijalist za ženske bolezni in porodništvo dr. Fran Toplak, zopet redno ordinira. Glavni trg 18.

2106

Gasilno društvo v Kamnici

vabi vse prijatelje na svojo veselico 8. septembra 1929, nedeljo popoldne v gostilni Serak.

2122

Vulkani v oceanih

STRAHOTE PRIRODNIH KATASTROF. — OTOKI, KI SE POJAVLJAJO IN IZGINJAJO. — LEGENDARNA DEŽELA ATLANTIDA. — KATASTROFE STAROSLOVANSKE VINETE.

Iz Batavije prihaja poročilo, da je mali, 278 m dolgi in 138 m visoki otok Anak Krakatau pred dvema mesecema nenadoma izginil. S tem je zopet zaključena nova perijoda v zgodovini Sundskega preliva, ki loči otoka Javo in Sumatro. Ta pokrajina spada že od nekdaj med slabe dele naše zemlje, kjer nastopajo podzemne sile zelo često in z izredno srditostjo. Tamkaj je že dne 27. avgusta 1883 vsled silnega vulkanskega izbruha zletel v zrak največji del 830 m visokega otoka Krakatau, pri čemur so švigale žareče mase lave do 50.000 m visoko. Grmenje in bobnenje eksplozije je bilo slišati tedaj 3600 km daleč, približno enako daleč, kakor znaša proga od Berlina do Perzije. Krakatau sam ni bil obljuden, kljub temu pa so bile tedaj posledice te katastrofe tako strašne, da v zgodovini ne najdemo nič podobnega. Na sosednjih otokih je prišlo namreč vsled spremljevalnih pojavov vulkanskega izbruha, ki so obstajali v groznih potresih in povodnjih, nad 30.000 ljudi ob življenje.

Od decembra 1927 se je pričela na istem kraju nova erupcijska perijoda. Med obema otokoma — Long Island in Verlaten Island — so se pojavili podmorski izbruhi. Voda je švigala v mogočnih valovih do 250 m, vročo lavo pa je metalo do 1200 m visoko. Prebivalstvo na sosednjih otokih, ki so mu grozile iz 1. 1883 še živo v spominu, se je takoj umaknilo v višje ležeče pokrajine, najmanj 500 m nad morsk gladino.

Nizozemsko-indijska vlada je napravila na otoku Long Islandu opazovalnico, ki je zaznamovala včasih več kot 2500 vulkanskih izbruhov na dan. Posamezni deli iz morskega dna dvigajoče se vulkanske gore so bili opaženi že 26. januarja 1928, a so kmalu nato zopet izginili.

Tako nastajanje in izginjanje otokov je bilo že često opaženo, seveda večinoma v precej oddaljenih ozemljih Indijskega in Tihega morja. V vseh takih slučajih gre za pojav vulkanov iz morskih tal, ki pa vedno znova zopet izginejo.

Mnogo bolj redke in zagonetne pa so take izpremembe na obliči naše zemlje, ki so imele za posledico potope velikih, obljudenih otokov. Najstarejše poročilo o taki katastrofi, ki je bila obenem največja, je poročilo o deželi Atlantis, ki je ležala baje pred več tisoč leti v Atlantskem morju. Kakor opisuje grški filozof Pluton, ki je živel okrog 1. 400 pred Kristom, je bila na otoku Atlantis cvetoča in mogočna kulturna država, katere kralji so razvijali svoj vpliv tudi na dele evropske celine. Ogromni potresi so po-

tem, kakor pravi Pluton, »otok Atlantis za vedno odtegniti človeškim očem«. Cella vrsta pravljic je nastala o tem skrivnostnem otoku in problem otoka Atlantis kljub marljivemu delu geografov in zgodovinarjev še vedno ni zadovoljivo rešen. Vsekakor bo treba dati prav največjemu raziskovalcu prirode preteklega stoletja, Aleksandru Humboldt, ki pravi, da je pravljica o deželi Atlantis mešanica resnice in bajke.

Verodostojnejša pa so vsekakor poročila o Vineti, onem cvetočem staroslovanskem trgovskem mestu, ki je ležalo pred izlivom Odra na nekem otoku in je postalo v 12. stoletju žrtev potopa. Seveda pa so tudi tu legende močno otemnile dejansko stanje. Vsekakor pa obstoja možnost, da morda kedaj še najdemo razvaline Vinete, ako bi preiskali morskata s potapljači.

V novejšo dobo pa spada potop onega otoka, katerega je odkril kapitan Narton jugozapadno od Islanda 1. 1578. Iti je moralo za precej veliko deželo, ki je bila zaznamovana na vseh starih zemljevidih.

Razen takih več ali manj legendarnih otokov, pa je še mnogo drugih, katerih bivša eksistenca je dognana stvar. Odkar je Anglija po Rokavskem prelivu ločena od evropske celine in je dobilo Severno morje tudi proti jugozapadu zvezo z odprtim oceanom, so povodnji in poplave uničile ob nizozemskih in nemških obalah že marsikateri otok. Ostanke potopljenih gozdov v tamošnjem Severnem morju pričajo dovolj jasno o tem. Venec otokov, ki leže pred južnim in vzhodnim obrežjem Severnega morja, predstavlja le žalosten ostanek nekdanj kompaktne celine. Veliki otok Bant, ki ga omenja zgodovinar Adam iz Bremena okrog 1. 1070, je skoro docela izginil in so ostali od njega le še prav majhni otoki, znani sedaj pod imeni: Norderney, Juist in Borkum. Potop tega otoka je najbrže tudi posledica počasnega pogrezanja vsega nemškega severo-morskega ozemlja, o čemur obstajajo tudi že dokazi. Vsako stoletje znaša pogreznjenje 19—33 centimetrov.

Toda, čeprav je število centimetrov težko natančno ugotoviti, pa ni nobena tajnost več, da se obale polagoma izpreminjajo, da se otoki pojavljajo in zopet pogrezajo. Naši sedanji zemljevidi nam nudijo torej le sedanje stanje zemeljske površine, nikakor pa niso to dokumenti, ki imajo veljavo za večne čase. Sedanji naši zemljevidi so le nekaka trenutna fotografija o večno izpreminjajočem se obliči naše zemlje.

Jetnik na strehi

Iz kaznilnice v nekem ameriškem mestu je skušal pobegniti nevaren zločinec. Odločil se je, da zapusti neugodno zavetišče preko streh. Pri načrtu pa se je vživel, kajti kaznilnica je bila popolnoma izolirana, pazniki pa so mu že sledili.

Razočaranega ubežnika bi bili prav lahko sneli s strme strehe, toda kaznilniški ravnatelj je bil velik nasprotnik vsa kršnega nasilja in je skušal zločinca nagovoriti, naj se sam vrne v okove: »Ako pridete takoj v celico, se vam ne bo prav nič zgodilo, ako vas bomo pa prisilili, pa itak veste, da vas čaka nagrada.« Kaznjencu pa je bilo prav malo mar za nežne besede ravnatelja. Spodaj na ulici pa so se pričele zbirati radi drznega akrobata množice meščanov, ki bi bile brez dvoma razočarane, ako bi se kaznjenc pokorno odzval vabilu ravnatelja in oboroženih predstojnikov. Ostal je na strehi in se domislil vloge revolucionarnega kolovodje. Revolucionarji so v odločilnih trenotkih vedno govorili. Primaknil se je popolnoma k robu strehe, kar je povzročalo vrtoglavost pri ljudeh, ki so stali na ulici. Množice so naraščale in kmalu zaprle ulico. Ves promet je bil ustavljen, kajti radovednost ljudi je bila močnejša od policijskih penderkov, ki so čistili ulico in vzpostavljali promet. Potniki so zapuščali vozila, uradništvo pisarne in delavstvo obrate. Vse je zrl v drznega čudaka. Takrat pa

je numerirani in izolirani član človeške družbe z energično gesto opozoril javnost, da želi govoriti. Razgibal se je in razkričal kakor Danton, da so tisoči strmeli. Ognjevito je govoril o postopanju z jetniki, o vprašanju prehrane kaznjencev in končno o reformi izdrževanja kazni.

Ravnatelju pa so presedle kaznjenceve reformatorske ambicije in žigosani govornik je nenadoma, kakor v gledališču pri neki drami zginil s strehe. Ravnatelj ga je dal s silo odstraniti, nato pa je obvestil občinstvo, da je predstave konec, oziroma da je zločinec zopet na varnem. Množice so ravnatelja burno pozdravljale, aklamacij in priznanj pa še dolgo ni bilo konec.

Moderni saloni za olepševanje

Kar je bil nekoč posel čarovnikov in drugih sumljivih oseb, iz tega je nastala dandanes formalna industrija, ki zaposluje na tisoče in tisoče ljudi, ki imajo vpogled v tajnosti lepote. Dandanes se dobi lepota za denar, kakor se bodi za denar meso v mesnicah, ali svila v manufakturnih trgovinah. Številni saloni v vlemestih so polni strank, ki bi hotele izpremeniti svojo zunanost. Velike vsote denarja se izdajajo za operacije, ki trajajo včasih samo nekaj minut. In dočim

so stavili včasih samo nekateri drznejši ljudje vse na kocko, da si rešijo izgubljeno lepoto, pa se lotevajo tega posla dandanes tudi resni ljudje. Med posetniki so zastopane vse kategorije ljudi, moški in ženske, stari in mladi in celo otroci.

Določeni so celo že tarifi za olepševanje, ki se jih saloni za olepševanje strogo drže. Tako n. pr. velja nov nos 50 angleških funtov. Operacija traja samo 10 minut. Dve uhlji ali poprava brade stane 80 funtov. Za 60 funtov ti morejo usta povečati ali zmanjšati, kakor je pač potrebno. Istotako ti lahko napravijo ustnice debelejše ali tanjše. Kompletna prenovitev obraza velja 250 šilingov — garantirano brez bolečin. V najkrajšem času ti torej lahko izpremene obraz, tako da ga nikdo ne bi mogel spoznati. Operater more odstraniti vsako nezaželeno potezo na obrazu in napraviti nove, karakteristične.

Pacijenti, ki posečajo te salone, so silno navdušeni radi njihovih uspehov. Neki mladenič, ki je imel nos kot krompir, je ošabno kazal potem svoj podolgovati in pravilni nos, ki mu je popolnoma izpremenil obraz. Vse skupaj je trajalo samo — 10 minut. Operater je delal z neko iglo in nožem in mu v desetih minutah popolnoma izpremenil nos. Operacija sama ni zapustila nobenih sledov. Stare dame dobivajo tako čisto in nežno polt, kakor da bi bile stare 20 let. Ustnice dobe zopet prejšnjo svežost. Gube na obrazu odstranjujejo kakor s čarobnimi palicami. Z eno besedo: V kratkem času, ki ga prebiješ v takem salonu, postaneš čisto drug človek. In niso redki slučajji, da žena silno iznenadi svojega moža, ko se vrne vsa prenovljena domov. Seveda pa so možje običajno še bolj presenečeni in razočarani, ko dobivajo račune od teh dragih salonov za dvomljivo olepševanje in pomlajevanje.

Preganjana golota

Sodobna npravnost, ki ni nič bolj ogrožena kot je bila nekdanj, je po mnenju nekaterih potrebna zaščite. Morala je v nevarnosti, četudi se pojavi golota v umetnosti, bodisi na sliki ali v besedi. — »Frankfurter Zeitung« poroča, da je neki umetnik naslikal po naročilu v vestibulu dermatološke bolnice v Monakovem veliko sliko, ki predstavlja družino: ženo, moža in dečka, ki gladi konja, poleg njih pa laja pes. Mar si moremo zamisliti kaj bolj prikupljivega, kot je družinska idila? Toda slikar je naslikal mater z golimi prsi, kar je bržčas izzvalo pri kaki vplivni osebi odpor, kajti mesto spodrtike je na omenjeni sliki prekrila skrbno izdelana bluza iz papirja, da bi vsaj deloma odvrnila pokvarjenost, ki je gotovo pretila obiskovalcem zavoda. Provizorična zavesa pa bo kvarila sliko in vsakogar opozarjala na nedostojnost nedolžne podobe, dokler slikar ne bo z baryami prekril sramoto. Zloba pokvarjenih in izpranih svetohlincev je res nedosegljiva.

Usoda ypernskega zvona

Neki vojak iz Kanade, ki je prišel med svetovno vojno iz belgijskega bojišča na dopust v London, je prosil gostilničarja, pri katerem je stanoval, naj mu shrani težek zaboj. »Ako ostanem pri življenju«, je rekel vojak, »pridem prej ali slej po njega«. Vojak je odšel potem na fronto in ni bilo več slišati o njem niti besede. Skrivnostni zaboj, ki je bil nenavadno velik, je ležal celih 14 let v nekem kotu, ne da bi se ga gostilničar upal odpreti. Ko pa je končno dobil potrdilo, da je doletni vojak res padel na bojišču, se je gostilničar odločil, da zaboj odpre. Našel je v njem majhen bronasti zvon z napisom, da sta ga Pierre de Conink in njegova žena 1. 1728 poklonila mali kapeli sv. Janeza v Ypernu. Prebivalstvo Yperna je že dolgo pogrešalo ta zvon, ki ga je čuvalo kot nekako svetinjo. Gostilničar je zvon takoj izročil belgijskemu poslanstvu v Londonu, ki ga je spravilo zopet v Ypern, kjer ga je sprejelo prebivalstvo z velikim navdušenjem.

Enostavna rešitev.

»Samo, da bi pogruntal, kaj naj ukrenem zoper hudomušnost našega Janezka. Postal je divji in brezobziren. Posledice njegove razposajenosti ga ne strahijo. Res ne vem, kaj bo iz njega!«
»Prava reč, zapiši ga med šoferje!«

Sport

ISSK Maribor : SK Železničar.

V nedeljo popoldne bo imel Maribor zanimivo sportno prireditev, ki pomeni brez dvoma pravi in resni začetek jesenske nogometne sezone. Za pokal LNP-a se bosta potegovala oblastni prvaki ISSK Maribor in SK Železničar, ki je z zmago nad Rapidom vstopil sigurno v krog prvenstvenih kandidatov. Par: Maribor-Rapid, je dobil tretjega enakovrednega konkurenta, ki bo v nastopajoči sezoni utegnil izpodrinuti tega, ali onega. Z ozirom na dejstvo, da niso daleč prvenstvene tekme, je računati, da bo interes opazovanja prednosti in pomanjkljivosti nasprotnikov privabil k prireditvi mnogo občinstva, ki bo lahko po poteku in zaključku nedeljske pokalne tekme sklepalo o izidu prvenstvenih srečanj, ki bodo sledila.

SK Ilirija za plavalni sport.

SK Ilirija je angažirala za svoje plavalce prvovrstnega dunajskega trenerja Deutza iz Berlina. Razen tega pa se pogaja »Ilirija« tudi za nabavo novega zemljišča, kjer bi zgradila bazen, ki bi bil uporaben tudi preko zime, kar bi pač pomenilo za slovenski plavalni sport ogromno pridobitev.

Sparta poražena.

Včeraj je gostovalo v Pragi moštvo SK Bratislave in porazilo bivšega državnega prvaka SK Sparto v razmerju 4:3 (2:1)!

Zverinsko maščevanje strastnega Armenca

Nedavno je brez sledi izginila triletna hčerka rumunskega državnega svetnika Matrisku. Preiskave in zasledovanja niso imela uspeha. Minuli ponedeljek pa je Matrisku prejel sumljiv paket, ki ga je radovedno odprl. V največji grozi je opazil, da je v papirju zamotano truplo njegovega triletnega otroka. Dete je držalo v mrzlih rokah pismo, ki je bilo naslovljeno na svetnikovo soprogo: »Milostljiva gospa! Gotovo še niste pozabili na najino srečanje v Bukarešti. Nanj tudi ni pozabil vaš soprog. Maščevanje pa je sladko!... Cesar ni hotela dati mati, sem sam vzel pri hčerki. Maščeval sem se! Ramaida...«

Zdravniška preiskava trupla je dognala, da je Ramaida v resnici zverinski človek. Zlorabil je triletno dekletce, ki je umrlo v njegovih rokah.

Strašna tragedija in zverinstvo Armenca Ramaide je imelo svoje vzroke. Letošnjo spomlad sta se zakonca Matrisku dalj časa mudila v Bukarešti. V hotelu sta se seznanila z nekim Armencem, ki je kavalirsko stregel svetnikovi ženi, ki velja za eno izmed najlepših žensk Rumunije. Ramaida se je strastno zaljubil v lepo gospo, čeprav ga je ona zavračala. Neprestano ji je bil za petami, nekega večera pa jo je pred njenim možem in pred ostalo družbo poljubil. Svetnik je branil čast svoje gospe in je drznega zasledovalca oklofotal. Nato so ga izgnali iz hotela in Ramaida se ni več pojavil v Bukarešti. Incident je bil že davno pozabljen, toda osramočeni Armencec je snoval načrte maščevanja, katero je končno tudi izvedel na najbestialnejši način.

Policija in orožništvo zasleduje zločinca, vendar ni izgledeov na uspeh, kajti Armencec je bržčas že daleč preko meje in uživa v zadoščenju.

Konec kurjih oces

Na kongresu ameriških zdravnikov v Bufallu je prerokoval dr. Albert Broston iz Chicaga, da bo v nekaj stoletjih popolnoma izginila nadloga kurjih oces. Uverjen je, da se bodo človekovi prsti na nogah prirastli drug k drugemu, kar bo pripisati trdo tlakovanim ulicam in ozkim čevljem. Kostl stopala se bodo prilagodile obuvalu in noga bo dobila en sam prst. Nohti se ne bodo zajedali v meso in kurjih oces ne bomo poznali. Damam bo torej priroda sama oskrbela zlate čase, kajti ne bo jim treba ob vsakem koraku čutili, da so žrtve in sužnje čestokrat prav neumnih modnih kapric. Razumljivo je, da bo s prsti na nogah tudi konec plesalk, ki so doslej na samih palcih s svojo gracioznostjo zabavale občinstvo in oboževalce lepih nog.

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodovinski roman iz starih Benetk 189

Toda to obličje je ostalo neprozorno, pokrito s takšnim hladom, da je policijski načelnik pogledal stran, čuteč, kako se vzpenja po njegovem hrbtišču prva groza smrtnega strahu.

Sam pri sebi je ponovil:

»Izgubljen sem.«

Toda zdaj se mu ni oglašila nobena smela misel, da bi ga potolažila. Molče je čakal besede, ki je imela priti iz Rolandovih ust.

In ta minuta molčanja je bila polna pretresljive napetosti.

Roland je s pozornim očesom zasledoval v Džennarovem pogledu, kako njegova smelost pada preha iz drznosti v odločnost in stanovitnost, iz stanovitnosti v neodločnost in iz neodločnosti v grozo.

Ko ga je zagledal v tej poslednji fazi razpoloženja, je izpregovoril:

»Gvido Džennaro, prišli ste me zalezovat sredi nočnega pokoja, dasi vam nisem storil nikdar niti najmanjše krivice.«

»Hotel sem rešiti državo, kakor mi je velevala dolžnost.«

»Recite rajši, da ste hoteli stopiti pred Svet Desetorice z mojo glavo v roki in zahtevati za ceno te glave, ki bi mu jo bili vrgli pred noge, nedvomno kako novo ugodnost. Ali se motim?«

»No — pa ne! Ne motite se; zares me je tirala častihlepnost« je vzkliznil Džennaro.

Nagel, jedva opazen žarek veselja je zablesnil v Rolandovih očeh; toda ušel je pozornosti policijskega načelnika.

»Torej,« je povzel Roland, »napadli ste me. In ste premagani. Vi bi me bili izročili tribunalu republike; jaz pa vas izročim tribunalu gorovja, ki vas bo sodil po zakonih, pravičnejših od tistih, ki bi jih vi uporabili proti meni.«

»Tribunalu gorovja?« je zamrmral Dvido Džennaro.

Le predobro je poznal to strašno institucijo razbojnikov, ki je uradovala v soteski Piave.

»Recite mi rajši takoj, da me hočete dati umoriti,« je vzkliznil.

»Sodil bo tribunal,« je odgovoril Roland.

V tem trenutku je nekaj na poseben način poproskalo na naoknico.

»Noter!« je velel Roland.

V špranji vrat se je pokazal človek, ki smo ga videli pod cedro na vrtu, rekoč:

»Čas je gospod.«

»Dobro; idimol« je odgovoril Roland ter s pomegljivim pogledom priporočil policijskega načelnika Skalabrino.

Nato se je napotil naprej, ne meneč se dalje za svojega jetnika.

Skalabrino je z levico prijel Džennaro za roko, z desnico pa je potegnil bodalo, rekoč:

»Ena beseda, en krik, en gib, pa ste mrtvi brez sodnikov in obsodbe.«

»Dobro, je dejal Džennaro, molčal bom.«

Ko je stopal Roland mimo cerkve, je udarila ura enajst.

Mala četa, na čelu ji Roland, za njim pa Džennaro med svojima dvema stražnikoma, je dospela do kanala. Med gondolami, priklenjenimi ob obrežju, je imela samo še ena prižgano svetilko — majhno rdečo svetilko na kljunu prednjega konca.

Roland je šel k tej gondoli in zažvižgal na tisti poseben način, ki mu je služil kot signal že na vrtu olivolskem. Skoraj hipoma sta se prikazala dva moška izpod gondolnega šatorja; eden izmed njiju je skočil na kopno, snel čepico ter pristopil, rekoč:

»Kam naj vas peljem, gospod?«

»K Svetemu Marku,« je dejal Roland ter sedel v gondolo.

Tudi Gvida Džennaro so povabili, naj vstopi v gondolo in se ne gane.

Roland je ostal v bližini veslačev.

Gondola je zdrčala po kanalu in obstala pol ure nato pred trgom Svetega Marka.

Vsi štirje pasažirji so izstopili, Roland, policijski načelnik, Skalabrino in njegov tovariš.

Ta je stopal odslej na čelu.

»Kam me neki vodijo?« je premišljal policijski načelnik sam pri sebi.

Pomalem se ga je lotevala groza. Najprej je menil, da se bo gondola oddaljila od Benetk in da ga odvedo v gorovje. Na ta način bi imel en dan časa za premislek; vrhutega se je zanašal na razne nepreračunljive slučaje, ki so utegnili ponuditi na poti.

Zdaj pa so ga izkrcali pred Svetim Markom.

Molče so korakali ob znožju mračne, ogromne stavbe.

Naposled so se ustavili pred majhnimi, nizkimi vrati ob strani katedrale.

Tisti, ki je od dogodka na Dandolovem vrtu pa do semkaj služil Rolandu za vodnika, je izvil iz žepa ključ in jih odklenil. Nekaj trenutkov na to so stali v notranjosti cerkve, medlo razsvetljene s par lučicami, ki so gorele v stranskih kapelah.

»Naglo!« je dejal možak. »Sicer bo prepozno.«

Potegnil je tovariša za glavni oltar, odprl druga vrata in šel naprej po stopnicah, ki so vodile navzdol.

Po tridesetih stopnicah je obstal. Popolna tema je

vladala tukaj.

Vodnik je prižgal slepico.

Džennaro je zdaj zapazil, da se nahaja v eni izmed kript cerkve Svetega Marka.

Bila je to dokaj prostorna dvorana. Kroginkrog so se vrstili grobovi.

Vodnik je pristopil k enemu teh grobov, pritisnil na skrito pero in odrinil kamnato ploščo.

Roland je stopil v grobnico.

Za njim — Skalabrino, ki je potegnil policijskega načelnika s seboj.

Nato se je plošča vrnila na svoje mesto.

Sredi te plošče je bila izvrtana okencu podobna luknja z železnim omrežjem.

Skozi to okence se je dalo iz notranjosti grobnice poslušati in opazovati vse, kar se je godilo in govorilo v kripti.

»Glejte in poslušajte!« je velel Roland z važnim, resnobnim glasom. »Toda ne črhajte besedice, sicer je po vas!«

Skalabrino je pomolel svoje bodalo policijskemu načelniku pod nos.

V tem trenutku je ugasnilo tudi še tisto malce svetlobe, ki je razsvetljevala kripto; mož, ki je vodil Rolanda sem, se je bil odstranil.

Četr ure je minilo v najglobljem molčanju.

Naenkrat pa so oglasili zgoraj neke v veliki daljavi oddaljeni, resnobni in žalostni glasovi zvonov.

Džennaro je naštel dvanajst udarcev.

»Polnoč!« je zamrmral.

Še so zamolklo brneli poslednji drhtljaji brona, ko se je kripa napolnila z lučjo.

»Poglejte dobro!« je šepnil Roland.

In umaknil se je ter dal prostor Džennaru.

Policijski načelnik je pritisnil lice na omrežje drobnega okenca grobnice; prizor, ki se je zdaj ponudil njegovim očem, je vzbudil njegovo zanimanje v toliki meri, da je popolnoma pozabil na položaj, v katerem se je nahajal.

Dvanajst mož se je prikazalo v kripti.

Nosili so plamenice.

Od rdečih plamenov teh njihovih plamenic je prihajala tista luč, ki je nenadoma razsvetlila kripto.

Ti možje so se razvrstili kroginkrog dvorane in zataknili svoje plamenice, ta v tla, ta k podstavku kakga nagrobnega kipa.

Bilo jih je dvanajst.

Tako je gorelo kroginkrog kripe dvanajst simetrično razvrščenih plamenic. Vsak izmed mož se je postavil k svoji plamenici.

Džennaro je zapazil, da tvori ta vrsta baklonsceev nekako podkev okrog nizke estrade, na kateri je stalo več stolov.

Minilo je še četr ure.

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva: vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zenitva, dopisovanje in oglaševanje: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Kupim platovoz,
dobro ohranjen, močan in ne pretežak,
z nosilnostjo 3 tone. Naslov v upravi
lista. 2132

Služkinjo pridno, pošteno in spretno, ki
zna tudi malo kuhati, ne čez 30 let
staro, zdravo in snažno, ki je doma iz
dežele in ki je že bila v podobni službi
sprejemem takoj k tričlanski obitelji v
Mariboru. Plača po dogovoru. Naslov
v upravi lista. 2131

Dijaka
nižješolca iz dobre hiše sprejme profe-
sorjeva vdova. Razlagova ul. 25 II.
2125

Lepo, prazno sobo
takoj oddam. Wilsonova ul. 25 I levo.
2124

Zaloga D. M. C.
volna, svila bombaž za ročna dela in
pletanje, Josip Šerec, Maribor, Alek-
sandrova cesta 23. 2125

Za šolo!
aktivke, torbice, nahrbtniki, ročne tor-
bice, dežniki, Josip Šerec, Maribor,
Aleksandrova cesta 23. 2126

Iščem za takoj
ali vsaj s 1. oktobrom 1929 3—4 sobno
stanovanje v mestu, levi breg Drave.
Cenjene ponudbe prosim na upravo li-
sta pod šifro: »Mirna stranka«. 2120

Mlado, pridno dekle,
katero ima otroke rado, se išče za čez
dan k majhnemu otroku. Ponudbe z na-
vedbo plače na upravo lista pod »M.
L. 20«. 2123

Čitaj in povej sosedu!

Pri »Brzopodplati«, Maribor, Tatten-
bachovi ulici 14, se kemično čisti in
strojno barva čevlje in vse usnjate
predmete. Barve na izbiro z različni
kombinacijami.

Fotoamaterji! Vse blešči!

Nov električni rotacijski sušilni stroj
»Hochglanz« dospel. Vaše mokre kopi-
je posušim na »Hochglanz« tekem 3
minut. Fotomeyer, Gosposka 39. 2070

Slaščičar,

samostojen delavec, z večletno prakso
in dobrimi izpričevanji, išče službo. Iz-
vežban je istotako medicinarstva in ku-
hanja kandidatov. Naslov v upravi lista.
2117

Zlat uhan

sem zgubila od Kamnice do Narodnega
doma. Pošten nadzritelj dobi nagrado.
Naslov v upravi lista. 2113

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem danes

Spominajte se COMI!

MEDO

KAVA

Vinotoč

Mejovšek

Košaki št. 73

preje Rauch

otvorjen

8. septembra

prevzel mesarijo
na Aleksandrovi cesti 79

preje Kirbiš ter bom nudil cenjenim odjemalcem pr-
vovrstno volovsko, telečje in svinjsko meso.

Za obilen obisk se priporoča **J. Pogorevčnik**

Otvoritev naznanilo

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da otvorim v soboto,
dne 7. septembra v Mariboru na Glavnem trgu
(v bližini apoteke Sv. Areh) v novodograjeni hiši

trgovino z manufakturo,
usnjem, špecerilo in
kmetijskimi potrebščinami

V zamenjavo se bode tudi dobilo
olje za bučno seme, luščeno in
neluščeno, za rips, mak in solčnice.

Priporočam se za mnogobrojni obisk

2129

Klanjšek Franjo.

50 let

Rosenthalovega porcelana

Oglejte si razstavo v izložbah trdke

Gustav Bernhard, Maribor

Aleksandrova cesta števil. 17